

Hanehalkı Yurt içi Turizm Araştırmasının Metodolojisine İlişkin Açıklamalar

Hanehalkı yurt içi turizm araştırmasına ilişkin olarak çalışmalar 2007 yılında başlamıştır. Çalışma 2008 yılında da devam etmiş ve son seyahat bilgileri üzerinden detaylı bilgiler derlenmiştir. Dönemlik ve yıllık tahminlerin üretilmediği bu iki çalışmadan sonra, 2009 yılından itibaren günümüzde de devam eden ve tüm seyahat bilgilerini içeren üçer aylık dönemli uygulamaya geçilmiştir.

1. Amaç

Hanehalkı yurt içi turizm araştırması ile yurt içinde seyahate çıkan hanehalkı fertlerinin ziyaret ettikleri yerleşim yerleri, profili (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, genel çalışma durumu), gezi niteliklerinin (seyahat amacı, seyahatin rezervasyon biçimi, kalınan il, yerleşim yerinin özelliği, tesis türleri, geceleme sayıları, harcama durumu, vb.) saptanması amaçlanmaktadır.

2. Kapsam

Türkiye sınırları dâhilinde tüm yerleşim yerlerinde bulunan hanehalkları çalışmanın kapsamındadır. Kurumsal olarak nitelendirilen nüfus (okul, yurt, otel, huzurevi, hastane, hapisane, kışla ya da orduvelelerinde ikamet edenler), Türkiye'de on iki aydan az süre ikamet edenler, 15 yaşından küçük hanehalkı fertlerinin yalnız başına yaptıkları seyahatler ve nüfusu toplam nüfusun %1'ini geçmeyen küçük köyler, oba, mezra gibi yerleşim yerleri yeterli örnek hane sayısına ulaşamayacağı düşünüldüğünden kapsam dışı bırakılmıştır.

3. Yöntem

Tahmin Boyutu: Araştırmanın örneklem büyüklüğü, dönemlik düzeyde sadece Türkiye için tahmin üretirken, yıllık düzeyde ise Türkiye'nin yanı sıra İBBS Düzey 1 ayrıntısında da tahmin üretebilmektedir.

Örneklem Yöntemi: Araştırmanın örneklem tasarımı iki aşamalı tabakalı sistematik küme örnekleme yöntemi'dir. Birinci aşamada ortalama 100 hane ihtiva eden kümeler (bloklar) örneğe seçilmiştir. İkinci aşamada ise örneğe seçilen bu kümelerden sistematik seçim yöntemi kullanılarak, örnek adresler belirlenmiştir.

Adres Çerçevesi: Araştırmanın örneklem çalışmalarında kullanılan çerçeve, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne altlık oluşturan Ulusal Adres Veri Tabanı'dır.

Örneklem Birimi: Nihai örneklem birimi hanehalkıdır.

Örneklem Dağılımı: Tasarım gereği örneklem iki aşamadan oluşmaktadır. Her dönemde birinci aşamada toplam 653 küme örneği oluşturmaktadır. Seçilen kümelerin 435'i kent, 218'i ise kırsal yerleşim yerlerinden seçilmiştir. Kentteki ve kırsal her örnek kümeden 12 adres örneğe seçilmiştir.

2017 yılı IV. dönem örnek hacmi 7 836 hanehalkıdır. Bu hanehalklarından uygun olan 6 633'ü ile anket yapılmış ve 22 857 ferden bilgileri kayıt edilmiştir. 408 hanehalkı ile çeşitli nedenlerle anket yapılamamış olup, bu dönemde cevapsızlık oranı %5,8 dir.

4. Tanımlar

Yurt içi Turizm: Hanehalklarının kendi olağan çevreleri dışında fakat ülke içerisinde yaptıkları seyahat ve bu seyahatlerde gerçekleştirdikleri etkinliklerini kapsar.

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı konutta veya aynı konutun bir bölümünde yaşayan, temel ihtiyaçlarını birlikte karşılayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine iştirak eden bir veya birden fazla kişiden oluşan topluluktur.

Ziyaretçi: 12 aydan daha kısa bir süre için olağan çevresinden başka bir yeri, gelir elde etme amacı dışında, herhangi bir nedenle ziyaret eden kişidir.

Günübirlik Ziyaretçi: Ziyaret edilen yerde 24 saatten az kalan ve geceleme yapmayan ziyaretçilerdir.

Olağan Çevre: Kişinin, boş zaman ve eğlence dışında günlük, rutin yaşamını sürdürdüğü coğrafi sınırlar olarak tanımlanabilir. Bazıları için bu çevre, yaşadıkları yerden birkaç blok ötesini kapsarken, bazıları için ise geniş bir alanı içerebilir. Olağan çevre kavramının iki boyutu vardır; yakınlık ve sıklık. Nadiren ziyaret edilse dahi kişinin yaşadığı yerin yakınındaki yerler olağan çevrenin bir parçasıdır. Kişinin yaşadığı yerden çok uzakta bulunsalar dahi sıklıkla ve düzenli olarak ziyaret edilen yerler de kişinin olağan çevresinin bir parçasıdır.

Seyahat: Asıl ikametgâhından başlayıp, tekrar ikamet adresine dönünceye kadar, bir yere gelir elde etme amacı dışında tatil, gezi, eğlence, iş, yakınları ziyaret, sağlık vb. amaçlarla bir veya birden fazla yerleşim yerinin ziyaret edilmesidir.

Paket Tur: Paket tatil veya paket seyahatler gibi isimler altında ulaştırma, konaklama, şehir ya da çevre turu veya aktivitelerden en az ikisini içeren, tek bir fiyat altında seyahat acentesi ürününün, tüketiciye bir nüshasının önceden verilmesi zorunlu olan yazılı sözleşmedir.

Turizm Harcamaları: Ziyaretçilerin seyahatleri öncesi veya sırasında kendi ya da başkasının kullanımı için yaptığı mal ve hizmet harcamalarıdır. Bu harcamalar, seyahat öncesinde ve seyahat sırasında yapılabilir. Ticari ve yatırım amaçlı ve yakınlarla verilen nakit paralar turizm harcaması kapsamında değildir.